

• پیاده‌رو •
فرشاد اسماعیلی

کار برای کار نه برای غایت و نهایتش

۱) آدم‌های بازنشسته تنها پیر مردها و پیرزن‌هایی نیستند که در پارک‌های عمومی شهر گرد هم می‌نشینند. طریح بازی می‌کنند یا جدول حل می‌کنند. مفهوم بازنشستگی هر چند یادآور به پایان رسیدن دور‌های از قدرت جسمی و فکری برای کار است، اما لزوماً آدم‌ها وقتی دیگر کاری به کار ندارند بازنشسته نمی‌شوند. بسیاری از افراد قهری یا اختیاری با بازنشستگی از قیدوبند سال‌ها کار غیردلخواه آزاد می‌شوند و تازه می‌روند سراغ کاری که از روز اول برای آن ساخته شده بودند! کاری که بتوانند هویتشان را در آن پیدا کنند و محصول کارشان را بخشی از هویت خود ببینند نه محصول موجود بیگان‌های که مثل کابوس جلوشان قد علم کرده است. به اختصار اینکه بازنشستگی برای خیلی از آدم‌ها شروع کار تازه است، کار به معنای واقعی هویت‌بخش آن. به قول شخصیت اول فیلم هامون: «کار واسه کار، نه برای غایت و نهایتش».

۲) بازنشستگی پیش از موعد عارتی حقوقی است که از نظر قانون تامین اجتماعی چندان مصداق قانونی ندارد. مطابق بند ۲ ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی، مشمولان این قانون با ۶۰ سال سن برای مردان و ۵۵ سال سن برای زنان می‌توانند بازنشسته شوند. با این حال، قانون‌گذار در تبصره‌های ماده ۷۶ مواردی را ذکر کرده که استثنایی بر این شرط است و به نظر می‌رسد آنچه به عنوان بازنشستگی پیش از موعد موسوم است همین تبصره‌های ماده ۷۶ باشد. بنابراین بازنشستگی پیش از موعد همان بازنشستگی بیمه‌شده قبل از ۶۰ سالگی تمام برای مردان و ۵۵ سالگی تمام برای زنان است. بنابراین مصداق بازنشستگی پیش از موعد شامل این موارد است: ۱) ۳۰ سال سابقه کار با پرداخت حق بیمه به شرط داشتن ۵۰ سال سن برای مردان و ۴۵ سال سن برای زنان. ۲) بیمه‌شدگانی که ۳۵ سال تمام سابقه پرداخت حق بیمه دارند. ۳) بازنشستگان زن کارگر با بیست سال سابقه و ۴۲ سال سن. ۴) بازنشستگی در کارهای سخت و زیان‌آور.

۳) بسیاری از این افراد پیش از ناتوانی جسمی و روحی بازنشسته می‌شوند، اما می‌توانند و می‌خواهند سال‌ها به کار ادامه دهند. یعنی توان جسمی و روحی ادامه کار را دارند. سوال این است که در این شرایط کارفرما می‌تواند آن‌ها را بازنشسته کند؟ مطابق ماده ۷۸ کارفرما می‌تواند بازنشستگی بیمه‌شدگانی را که حداقل ۵ سال پس از رسیدن به سن بازنشستگی مقرر در این قانون به کار خود ادامه داده‌اند را از سازمان تامین اجتماعی تقاضا کند.

۴) از سویی دریافت مستمری بازنشستگی حقی اجتماعی تلقی می‌شود و از سویی دیگر بازنشستگی وسیله یا راهی است برای اشتغال‌زایی و رفع بیکاری. چرا که با احراز شرایط بازنشستگی یعنی کاهش توان جسمی و روحی دیگر سن کار این افراد گذشته است. اما در شرایط بازنشستگی پیش از موعد بیمه‌شده، یعنی زمانی که شرایط استثنایی محرز می‌شود یا بیمه‌شده آن شرایط استثنایی را به دست می‌آورد، افرادی هستند که قانوناً می‌توانند در این ماراتن، چوب را به نفر بعدی بدهند و جسماً و روحاً به پایان خط نرسیده‌اند و هنوز می‌توانند چندین دور دیگر بانفس چاقی ادامه دهند. در این شرایط اگر این کارگران بیمه‌شده بخواهند به کار خود در آن کارگاه ادامه دهند، کارفرما نهایتاً تا ۵ سال می‌تواند با این کار موافقت کند و پس از ۵ سال می‌تواند بازنشستگی آن‌ها را از سازمان تامین اجتماعی تقاضا کند.

۵) نویسنده‌ها و خبرنگاران و هنرمندان و همه کسانی که خلایقیت عنصر ویژه کارشان است و کار را برای کاری می‌کنند نه برای غایت و نهایتش، زود بازنشسته نمی‌شوند. شاید بسیاری از افراد چند سال آخر کاری‌شان را بی‌صبرانه منتظر رسیدن روز بازنشستگی باشند، اما اگر به نویسندگانی اعلام کنید بازنشسته شده‌اید سکنه‌کنند!

قصه زندگی آدم‌ها

صفحه آدم‌ها جایی برای قصه گفتن است. می‌خواهیم در این صفحه هفته‌نامه آتیه‌نو، قصه آدم‌ها را برای شما بگوییم. آدم‌هایی که همیشه پیرامون ما هستند. آدم‌های معمولی که مثل مادر کارشان موفق می‌شوند، شکست می‌خورند، می‌برند و می‌بازند. آدم‌هایی که مثل ما گریه می‌کنند، می‌خندند، شادند و گاهی غمگین! آنهایی که مثل ما عاشق می‌شوند و برای زندگی می‌جنگند. قصه آدم‌هایی که ما باشیم در این صفحه نگارش می‌شود. شما هم اگر کسی در اطرافتان می‌شناسید که قصه زندگی‌اش شنیدنی است به ایمیل heydarian.javad61@gmail.com پیام دهید و بگویید تا قصه او را بنویسیم.

آدم‌ها

روایت‌زندگی

۱۰ | آتیه‌نو

یکشنبه ۲۴ آبان ۱۳۹۴ • شماره سی

A T I V E H N O

مجموعه داستان انتخاب کردم، شعر زیبایی است از ناصر خسرو قبادیانی که می‌گوید: درخت تو گر بار دانش بگیرد/ به زیر آوری چرخ نیلوفری را... از ابتدا نویسنده نبود. از بچگی بلد بود بنویسد، ولی هیچ‌وقت نوشتن را جدی نگرفت. چند سال پشت سر هم رفوزه شده بود. در یک شرکت تولید تنقلات استخدام شد و آنجا چند سال درس خواند و سال ۶۲ دیپلم گرفت، ولی همان سال‌ها بود که از شرکت اخراج شد. برای دانشگاه کنکور داد و دانشگاه پلی‌تکنیک قبول شد، ولی می‌گوید: «دیدم دیگر خیلی دیر شده. باید زن می‌گرفتم و می‌رفتم سر خانه و زندگی. بنابراین تصمیم گرفتم یک تاکسی بخرم.» در این سال‌ها به اندازه‌ای درآمد داشت که بتواند خانه و خانواده‌اش را بچرخاند، اما اراده شیرین علی برای نوشتن موضوع دیگری است که او، کارگر اخراجی یک شرکت، را تبدیل به مردی موفق و قابل احترام می‌کند. «سوزه‌هایم را در مردم و خاطرات گذشته خودم جستجو می‌کنم.» قصه‌های شیرین علی از دل آدم‌های آید. داستان‌های او خاطرات و قصه‌های همین آدم‌های معمولی است. آدم‌هایی که هر روز در کنار ما زیست می‌کنند و در دنیای واقعی ما نقش می‌کشند. بیشتر شخصیت‌های داستان‌های شیرین علی کارگر هستند. او خودش را نویسنده کارگران می‌داند، اما می‌گوید ایرانیان نویسنده کارگر ندارند. چخوف را دوست دارد و البته در ایران خودش را به جلال آل احمد نزدیک می‌داند! شیرین علی قفقعه می‌زند و بعد خیلی جدی عینکش را از کتش درمی‌آورد و به چشم می‌زند و می‌گوید: «به لحاظ طبقاتی من به ماکسیم گورکی و جان اشتان‌یک نزدیک هستم.» می‌گوید: «کارگران ایرانی نویسنده ندارند. من سعی کردم نویسنده کارگران باشم، اما کسی کتابی از من نخوانده است. شاید قلمم به جلال آل احمد نزدیک باشد، اما من سعی کرده‌ام خودم را آنطور که زندگی می‌کنم نشان بدهم. در داستان «آن شب مهتابی» به طنز نزدیک شدم و سعی کردم با زبانی دیگر با مردم سخن بگویم.» شیرین علی در ۴۰ تا ۵۰ سالگی عاشق ادبیات کلاسیک غرب شده است. همان موقع‌ها شروع کرد به خواندن داستان‌هایی از نویسندگان روس، فرانسه، ایتالیا، آمریکا و... بعدها توانست زبان و ادبیات خود را، که ریشه در ذهن و دستان کارگری‌اش دارد، پیدا کند و زبان قصه‌های کارگران شود. «اولین نوشته من درباره مشکلات کارگران بود. چون درد طبقه کارگر را فهمیده بودم. خودم از همین قشر بودم. اما راستش زبان و قلم داستانی‌ام خوب نبود. احساس کردم باید بیشتر بخوانم؛ بنابراین رفتم سراغ ادبیات داستانی کلاسیک. سعی کردم داستان‌های خارجی و مهم‌را مرور کنم. سال ۷۰ یونوان، پیرمرد و دریا، خشم و هیاهو و... را خواندم. بعدها شروع کردم به نوشتن داستان‌های خودم.» می‌گوید: «صدای کارگران به جایی نمی‌رسد. اما کسانی هستند که باید صدای کارگران را بشنوند. مثل اینکه برای مثال من ۳۱ سال بیمه پرداخت کرده‌ام اما حالا ۷۸۰ هزار تومان حقوق بازنشستگی می‌گیرم و از این میزان حقوق شاکم. حما کسانی هستند که شنونده حرف‌های کارگران باشند. روزی به وزیر کار و رفاه و تامین اجتماعی این ماجرا را گفتم و او تحت تاثیر قرار گرفت. راستش بیمه تکمیلی کارگران گاهی فراموش می‌شود. برای مثال می‌توانم داستانی درباره همین بیمه تکمیلی کارگران بنویسم که خیلی جاها نادیده گرفته می‌شود.» شیرین علی به خاطرات خودش رجوع می‌کند؛ معتقد است کارگر و بیمه‌شده نباید تحقیر شوند. می‌گوید: «روزی برای درمان مشکل چشمم به بیمارستان رفتم. حدود ۴۰۰ هزار تومان هزینه کردم. رفتم بیمه تکمیلی. بعد از یک سال دوندگی ۱۷۰ هزار تومان از آن را برگردانند. راستش از این کار دلخور شدم و دیگر پیگیر این دست کارها نیستم و فقط معتقدم باید حرمت بیمه‌شده حفظ شود.»

آرزو می‌کند هیچ‌کس گرسنه سر بر بالین نگذارد. «آرزو می‌کنم مردم دیستان به دهنشان برسند. اگر کسی به این حاشیه‌ها سر بزند خیلی از مشکلات را می‌تواند ببیند. خیلی از مسافران هستند که پول ندارند این‌ور و آن‌ور بروند. گاهی آن‌ها را می‌برم و گاهی هم که نمی‌برم، ناراحت می‌شوم و غصه آن‌ها بر دلم می‌نشیند و...»

شیرین علی سیف، اسمی خوش‌آهنگ برای نشستن بر جلد یک کتاب است؛ اما آهنگ زندگی کارگری که سوای نویسندگی و نوشتن برای هم طبقه حرف‌های‌اش را با عشق دنبال می‌کند هیچ‌گاه به این شیرینی نبوده است

گفت و گو با شیرین علی سیف، داستان‌نویسی که راننده تاکسی است

زبان قصه‌های کارگران

با او هم کلام شوم. شیرین علی کارگر تبدیلی یک شرکت معروف تولیدکننده شکلات و تنقلات است که بعد از شش سال بیکار و بعد بازنشسته اجباری شد. در مدرسه شاگرد موفقی نبود. دانشگاه نرفت، یک تاکسی خرید تا با درآمد تاکسیرانی زندگی‌اش را اداره کند. رانند تاکسی است و در مارلیک کرج زندگی می‌کند. از سال ۷۹ تاکسیران شده است. پیش از آن کارگر یک شرکت تولیدی بود. ۶ سال در آن شرکت کار کرد، بعد به قول خودش با ۶ میلیون محترمانه از آن شرکت کنار گذاشته شد. حالا او تنها تاکسیرانی است که می‌تواند بنویسد. «داستان می‌نویسم.»

اولین کتاب شیرین علی سال ۸۳ با نام «کوی دوست» چاپ شد. به مسافران کتاب هدیه می‌دهد. می‌گوید: «فهمم کسی اهل ادبیات است، دوست دارم با کارهایم آشنا شود.» و به خاطرات دوران کارگری‌اش اشاره می‌کند. می‌گوید: «من همیشه یک کارگر بوده‌ام، اما کارگر به معنای این نیست که دانش و توانایی تفکر و اندیشه نداشته باشی. من کارگران بسیاری را می‌شناسم که از سطح آگاهی بالایی برخوردارند.» کتاب دوم شیرین علی مجموعه داستان کوتاهی است شامل ۱۹ داستان با نام «درخت تو». خودش می‌گوید: «دلیل اینکه اسم درخت‌تورا برای نام این

با او هم کلام شوم. شیرین علی کارگر تبدیلی یک شرکت معروف تولیدکننده شکلات و تنقلات است که بعد از شش سال بیکار و بعد بازنشسته اجباری شد. در مدرسه شاگرد موفقی نبود. دانشگاه نرفت، یک تاکسی خرید تا با درآمد تاکسیرانی زندگی‌اش را اداره کند. رانند تاکسی است و در مارلیک کرج زندگی می‌کند. از سال ۷۹ تاکسیران شده است. پیش از آن کارگر یک شرکت تولیدی بود. ۶ سال در آن شرکت کار کرد، بعد به قول خودش با ۶ میلیون محترمانه از آن شرکت کنار گذاشته شد. حالا او تنها تاکسیرانی است که می‌تواند بنویسد. «داستان می‌نویسم.»

روایت

شیرین علی سیف، که خود را شمشیری برنده در زندگی می‌نامد، متولد یک فروردین ۱۳۳۵ است. کسی که بعد از بیکاری از یک شرکت تولید شکلات و تنقلات، راننده شد و در حین رانندگی قصه‌ها ساخت و حالا نویسنده خوبی است. شیرین علی دو کتاب به نام‌های «کوی دوست» و «درخت تو» منتشر کرده و مجموعه داستان سوم او نیز به‌زودی منتشر می‌شود. او خود را از قشر کارگر می‌داند و معتقد است برای کارگران ایران تا می‌توان باید نوشت و نوشت و نوشت...

• جواد حیدریان •

heydarian.javad61@gmail.com

فقط به دلیل شیطنتش نبود که با او هم کلام شدم، وقتی داشتم عکاسی می‌کردم آمد و در کادر دوربین موبایلم قرار گرفت. من از او عکس نگرفتم، ولی جذابیتش را درک کردم. با دقت به اجزای صورت، لیخند و نشاطی که بر چهره داشت نگاه کردم. توجهم جلب شد، اما او بزرگ‌تر از این کادر بود. او قصه‌پرداز راز و کار کارگرانی است که می‌خوانند زبانی برای بیان مشکلات و داستان‌های خود پیدا کنند.

شیرین علی سیف اهل روستای «نواشتق» آن سوی گردنه حیران در شهرستان نمین استان اردبیل است. او حالا فقط یک راننده تاکسی نیست که روز و شب مسافران پایتخت را، که هریک سری پر از رازهای نگفته دارند، این سو و آن سوی شهر می‌برد! نویسندگانی است که روزهای کارگری خود و همکارانش را داستان می‌کند. «ارنست همینگوی» نیست اما شباهت بسیار ظاهری‌اش به این نویسنده آمریکایی، وادارم کرد

دوستدار محترم آتیه‌نو، شما می‌توانید برای اشتراک و دریافت هفته‌نامه، فرم زیر را تکمیل و براساس جدول مندرج هزینه اشتراک خود را پرداخت کنید.

آدرس پستی:

کد پستی:

تلفن ثابت:

تلفن همراه:

نام و نام خانوادگی:

کدملی:

تحصیلات و شغل:

نوع اشتراک:

تعداد هفته‌نامه درخواستی:

ارسال کنید. شروع ارسال نشریه حداکثر ۱۵ روز بعد از دریافت مدارک خواهد بود. هرگونه انتقاد و پیشنهادی را با شماره ۹-۰۲۱-۸۸۵۱۷۰۸۸ در میان بگذارید. آدرس: تهران، خیابان احمد قصیر، خیابان دوازدهم، شماره ۲۲، طبقه همکف، بخش توزیع

یکساله: ۶۰ هزار تومان

یکساله: ۶۴ هزار تومان

شش ماه: ۳۰ هزار تومان

شش ماه: ۳۲ هزار تومان

سه ماهه: ۱۵ هزار تومان

سه ماهه: ۱۶ هزار تومان

تهران

شهرستان

فرم اشتراک

هفته‌نامه آتیه‌نو

